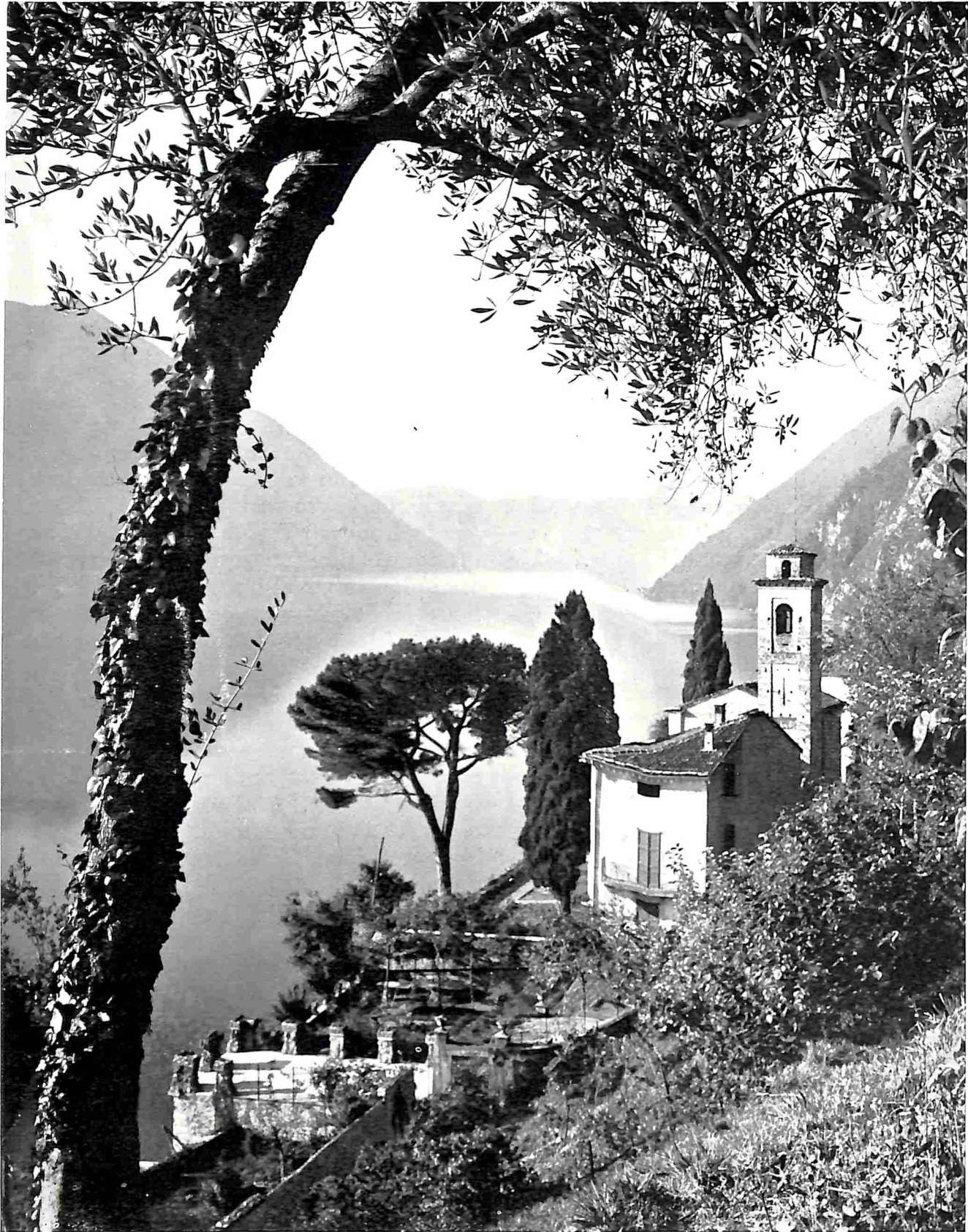

BUITEN

99^E JAARGANG N^O. 41

ZATERDAG 12 OCTOBER 1935

„DE ZON STAAT STRALEND OP DE DIEPBLAUWE GRENSMEREN” (HET MEER VAN LUGANO)
(BIJ HET ARTIKEL: „NAAR DE STAD OP DE ZEVEN HEUVELEN”)

Redactie: Mr. P. J. A. BOOT

INHOUD

HERINNERINGEN UIT HET VERRE OOSTEN DOOR H. C. T. Z.	BLZ. 482—483
BUITEN GEVECHT DOOR TRIXIE.	BLZ. 483. 492
NAAR DE STAD OP DE ZEVEN HEUVELN (GEÏLL.). DOOR AD. SASSEN.	BLZ. 481. 484—486
AALSCHOLVERS (GEÏLL.). DOOR KO ZWEERES.	BLZ. 486—488
BIJ DE PRIMITIEVE VOLKEREN VAN RUSSISCH AZIË (GEÏLL.) (I. IN STAD EN STEPPEN DER KIRGIEZEN). DOOR KURT LUBINSKI	BLZ. 488—491
DAVID EN GOLIATH ONDER DE PAPAVERS (GEÏLL.). DOOR L. SPRUIT	BLZ. 491
„OAN 'T KLEINE REVIERKE" (GEÏLL.). DOOR S. G. S.	BLZ. 491—492

Men gelieve alle stukken voor Redactie en Administratie bestemd te zenden naar **Rokin 74—76, Amsterdam**. Bijdragen dienen vergezeld te gaan van postzegels voor eventuele terugzending.

Overneming van den inhoud, ook bij gedeelten, is verboden.

HERINNERINGEN UIT HET VERRE OOSTEN

WANNEER men zich heeft voorgenomen oude herinneringen op te halen, een soort pelgrimstocht wil gaan maken naar een plekje waar men in jaren niet meer geweest is, dan is het een teleurstellende gewaarwording, dat plekje geheel veranderd terug te vinden. ☼ Zoo verging het ons, toen we op onzen autotocht van Djokja naar Bandoeng door den Preanger voornemens waren te Koeningan, een stil Indisch plaatsje, te overnachten in een typisch Indisch hotelletje, dat ons vroeger zoo bekoord had, maar daar aangekomen het plaatsje totaal veranderd vonden. Het hotelletje was zelfs geheel verdwenen. ☼ Daar staan we in den gietregen, ver van eenig behoorlijk logement. We moeten òf door naar Garoet, dat nog $\pm$ 5 uur rijden verder ligt, òf weer terug naar het warme Cheribon, dat ons al heel weinig aantrekt. Dan is er nog een pasanggrahan bij het meer van Pendjaloeh, waar we kunnen overnachten. Dat is nog $\pm$ 60 km rijden, en we besluiten, geheel van ons plan afwijkend, daar den nacht te zullen doorbrengen. ☼ Mistroostig door den regen en de teleurstelling in Koeningan rijden we door. Een glimmend regenlandschap glijdt langs ons voorbij. Onze bergweg maakt bochten, bochten en nog eens bochten. Maar al spoedig worden we geboeid door de prachtige omgeving, die ons verrassend mooie vergezichten biedt. Wij gaan over heuvels van vette roode klei, weelderig met pisangs, klapperboomen en ander geboomte begroeid. Langs vlakten met sawahs, en langs sawahs, terrasgewijze tegen de heuvels opgebouwd. Hier en daar ligt een dessa. ☼ En als een wonder houdt het op met regenen, juist daar waar de natuur het allermooist wordt; de hemel wordt helder en zonnestralen belichten wondermooi de aan onze voeten liggende hoogvlakte, omgeven door een randgebergte. De weg, dien we straks zullen volgen, zien we in die vlakte scherp afgeteekend. Bij een primitief, uit hout opgetrokken uitzichttorentje stappen we even uit om dit alles ten volle in ons op te nemen. Het is mij onmogelijk die grootschheid, die pracht

van kleuren en bergformatie te beschrijven. We zien tinten van bruinroode en grauwe aarde, het fijne groen der pas geplante paddi en het donkere loof der bosschen. De heldere hemel weerspiegelt in de onder water staande sawahs. Op den achtergrond ligt het blauwe randgebergte. Alles is zoo wijd, zoo groot, zoo geweldig van schoonheid. Maar lang kunnen we hier niet blijven, daar we niet weten of er plaats zal zijn in de pasanggrahan en dus vervolgen we den eenzamen, bochtigen weg. We gaan de hoogvlakte over langs de sawahs, waar een lichtgroen waas over het water ligt, veroorzaakt door de jonge paddi-plantjes. Hoeveel millioenen van die teere plantjes staan hier, zorgvuldig uitgeplant door nijvere bruine handen! En, vreemd, temidden van dat zachte groen ligt een Inlandsch kerkhofje, als een vreedzaam eilandje met kleurige heestertjes bij de graven. De bedwelmende geur der bloeiende kembodjaboomen (die gij op elk Inlandsch kerkhof zult vinden), waait ons als een vleug van weemoed tegemoet. Een inlandsche reiger of blekok, grijs en slank, staat turend aan den waterkant, wachtend op zijn prooi. Klapwiekend vliegt het dier omhoog als we voorbij snorren. Voorbij de hoogvlakte voert de weg ons door het gebergte, langs vele haarspeldbochten en enkele steile afgronden. We ontmoeten geen sterveling. Wanneer we bijna 2 uur gereden hebben, is ons slechts één enkele auto gepasseerd. Waar een wegwijzer ons eindelijk Pendjaloeh aangeeft, slaan we af en ik slaak een kreet van verrukking. Het betrekkelijk kleine meer ligt op $\pm$ 100 meter afstand vóór ons. Ongeveer in het midden ligt een dicht begroeid eiland. Duizenden kalongs (vliegende honden) fladderen heen en weer boven het geboomte, hun schuilplaats verlatend vóór den nacht. Een blauwe nevel hangt boven het water. Langs den heuvelachtigen meeroever teekenen zich de palmen en vele klapperboomen af tegen den avondhemel, die zich in tinten van purper en parelmoer begint te kleuren. ☼ Vóór het invallen van de duisternis willen we nog even met het prauwtje, dat aan het vlondertje gemeerd ligt, het meer bekijken. Twee Inlanders boomen ons eerst om het eilandje en dan gaan we aan land, waar het bijna zoo dicht begroeid is als in het oerbosch. Varens, lianen en orchideeën groeien op de boomen. Waar we aan wal gaan, is een smal pad, dat ongeveer tot het midden van het eilandje uitgekapt is. Daar, op een open plek, valt een late lichtbundel op een verweerden steen, een grafsteen, want hier in alle eenzaamheid, temidden der ongerepte natuur ligt een man begraven. In leven was hij Assistent-Resident. Als we onze begeleiders om inlichtingen vragen, kunnen ze ons alleen vertellen, dat hier een „Toewan Blanda" begraven ligt. Wellicht is dit plekje dezen man dierbaar geweest en heeft hij het zelf als laatste rustplaats gekozen. ☼ Als de duisternis invalt, verlaten we het eilandje en terwijl wij terugvaren, overvalt mij weer die weemoed, welke me in de tropen zoo dikwijls bekruipt. Wanneer we aan wal stappen, is het reeds geheel donker geworden en als een veilige haven ligt de verlichte pasanggrahan op ons te wachten. Een net gekleede zijn vrouw, eveneens een keurige verschijning, heeft hij onze bagage reeds naar binnen gebracht. De pasanggrahan is een van bamboe gevlochten huisje met een wankelen planken vloer, die op steenen neuten rust. Een paar ouderwetsche Indische stoelen.

twee rottan tafeltjes, de groote, langwerpige eettafel met bijbehorende stoelen, een buffet en een kapstok maken het heele meubilair uit van deze open galerij, die het eenige woonvertrek van het huisje is. De vrouw ontsteekt een petroleumlamp en toont ons het slaapvertrek, dat zij voor ons in orde zal maken. Alles ziet er netjes en frisch uit. De klamboes zijn hagelwit en de kamer ruikt zindelijk. Er wordt ons gevraagd wat we willen eten. Aardappelen met kip en erwten uit blik of rijst met sajoer en kip. We kiezen het laatste en na ons wat opgefrischd te hebben, wordt ons een uitstekend verzorgde maaltijd opgediend. Uit een filter haalt de mandoer het gekookte drinkwater. Alles is dus volkomen in orde en we kunnen niet anders dan den lof zingen over deze gouvernements-instellingen. ☼ Na den maaltijd blijven we met onzen eenigen medegast wat napraten. De gasolinelamp in het midden van de galerij verspreidt een koud, ongezellig licht. Scherpe schaduwen vallen op de wit gekalkte, uit bamboe gevlochten wanden. Buiten is het stil en zwart. Tevergeefs tracht ik de duisternis met mijn blik te doorboren. De vochtige dampen uit het meer dringen het huisje binnen en bezorgen ons een onbehaaglijk gevoel. Een vleermuis fladdert van buiten naar binnen en van binnen naar buiten, vliegjes happend om de lamp, die een zangerig gesuis voortbrengt. Dat geluid klinkt vreemd in de stilte om ons heen en ik luister nu met gesloten oogen, moe en slaperig van den langen rit. Ik hoor krekels, kikkers kwaken in de verte en zoo nu en dan klinkt het tji-tji-tji van tjitjaks, die tegen de zoldering zitten. Muggen dansen in grooten getale om ons heen. Als ze ons te erg beginnen te plagen, begeben we ons, gewapend met een petroleumlamp, naar onze slaapvertrekken. Immers, eenmaal achter de klamboe kunnen deze kwelgeesten ons niet meer bereiken en genieten we spoedig van een welverdiende rust.

H. C. T. Z.

BUITEN GEVECHT

DOOR TRIXIE

ER is een nieuw particulier springtuintje ingericht, ergens op een weiland, waar de grond niet te zwaar moet zijn, naar we gehoord hebben.

Het is vooral deze laatste mededeeling geweest, die me heeft doen besluiten me aan te sluiten. Niet te zware grond in onze zandrijke omgeving, het klinkt te mooi om waar te zijn. Bij aankomst valt het terrein toch niet mee. Een week is de tuin open en je kunt al niet meer zien, dat er ooit een weiland geweest is. De bodem doet voor het meest beruchte terrein niet onder. Maar de hindernissen zijn wel aardig, de onderneming is jong, met geduld en energie kan er nog wel een en ander verbeterd worden en dan — och, erger dan elders is het ook niet, dus . . . . we zullen het maar probeeren. ☼ Siegfried bekijkt het hek van den ingang wantrouwend en neemt een afwijzende houding aan. Nu is het boven alles van belang geen tegenzin in hem te wekken en daarom stappen we rustig een paar maal rond, laten hem eens ruiken aan een wit en zwart geschilderd hekje, dat hij niet vertrouwt en hij mag even neuzen aan een paar struiken aan den kant. Hij ontdekt, dat hij die eten kan en de tuin begint eenige bekoring voor hem te krijgen. Er liggen vier balken op den grond, waar hij overheenmoet stappen, maar dat snapt hij

niet en hij probeert of hij er misschien in één enkelen sprong overheen kan. Het is aardig bedacht, maar het is de bedoeling niet. Dat vindt hij idioot; het ging nu net zoo mooi! Enfin, hij doet het. Dan draaft hij er gewillig over, neemt in draf een paar kleine hekjes, waar hij eerst bang voor was en daarna in een rustig galopje. Hij mag uitrusten en dan iets anders probeeren. Drie hekjes en een boom achter elkaar. Alle tegenzin is verdwenen en hij heeft er plezier in. Tweemaal heeft hij netjes gesprongen. Nu nog één keer en dan is het voor vandaag genoeg, hebben we gedecreteerd. Vlot gaat hij op het eerste hekje aan en onder het loopen schijnt hij te bedenken, dat hij best veel hooger kan springen, dan dat onbetekenende ding. Hij neemt een sprong alsof hij tweemaal zoo hoog moet komen en dan, bij het neerkomen, voel ik . . . Nee, laat ik eerlijk zijn, ik voel heelemaal niets; niets anders dan dat ik op den grond lig. Hòe weet ik niet. Naast me krabbelt Siegfried overeind. Noch de instructeur, noch ik weten wat er gebeurd is. Maar Siegfried kijkt me verdrietig en hulpeloos aan en steekt zijn voorbeen omhoog. Hij zegt daarmee: ☼ „Ik heb me bezeerd en ik wil graag, dat je daar notitie van neemt.” ☼ We betasten en bekijken het been. Er is een kleine schaafwond, maar verder schijnt er niets verkeerd te zijn. Siegfried moet zich bij den sprong geschopt hebben, met het achterbeen de achterzijde van het voorbeen geraakt. Na een oogenblik durft hij den voet neer te zetten; vier, vijf stappen en hij loopt weer gewoon. We nemen een half uur rust om te zien of het been misschien oploopt, maar er vertoont zich geen enkel symptoom van ernstige bezeerdheid en we stappen naar huis, lichtelijk opgelucht, dat het zoo goed is afgelopen. Den volgenden dag is hij rad als altijd, tijdens den rit toont hij zich opgewekt, fit, ijverig en het heele incident is vergeten. ☼ Tot de nieuwe dag daar is. Ik heb me iets verlaat en ze staan op me te wachten, als ik in den stal kom. Een van de jongens brengt Siegfried al buiten. Ik kijk hoe hij naderkomt, met de blijde uitdrukking in zijn oogen, die hij altijd voor me heeft. Dat geeft altijd zoo'n warm gevoel, een paard, dat blij is je te zien en dat weet het te toonen. Maar . . . . ☼ „Siegfried is kreupel”, constateer ik. ☼ Verbazing. Zelfs de pikeur denkt aan een caprice en kijkt me verwonderd aan. Hij heeft trouwens niet gezien hoe het paard loopt, want hij stond er met den rug naar toe. ☼ „Vanmorgen was hij goed, anders zou ik u hebben opgebeld”, verzekert Siegfrieds oppasser. ☼ „Weet ik wel. Ik maak ook geen verwijt. Maar hij is kreupel. Kijk maar”. ☼ Aan de hand draaft de oppasser op de plaats even met den schimmel heen en weer. Hij is niet wat je noemt steenkreupel, maar evenmin rad. De dokter moet komen. Hij constateert een gekneusde pees. Siegfried is buiten gevecht. ☼ En dan sleepen de lange dagen, die weken worden. Veel pijn heeft hij blijkbaar niet, want hij staat op het bezeerde been, geeft er enthousiast pooten mee en slaat er ongeduldig mee op den grond, als hij mijn stem hoort en ik verschijn niet dadelijk naast hem. De behandeling vraagt tijd, ik weet het, maar iederen dag informeer ik bezorgd naar den toestand van den patiënt. Kreupel . . . . het woord geeft je zoo'n ellendig koud gevoel. Hij is jong en gezond en sterk, maar . . . .

(Slot op bladz. 492)

„BENEDEN ONS GLANZEN DE SPIEGELS VAN HET VIERWOUDSTEDENMEER . . .”

Naar de stad op de zeven heuvelen

DOOR AD. SASSEN

DE trein drukt ons in de bocht. Het is een wonderlijk iets, deze rit naar het Zuiden over de gladde, koele rails. Het is een oude wagen, waarin we zitten; de banken zijn van het harde, vertrouwde hout der derde-klas-coupé's. Wij hebben onze jassen opgerold tot bundels om ze straks onder het slaap-moede hoofd te kunnen leggen. Er is verder niemand in het compartiment; wij hebben dus ieder een bank tot onze beschikking. Blauw schijnt de lamp in de donkere stilte van den nachtelijken wagen. Fantastisch is deze werkelijkheid. Het wageninterieur is als een tooverachtige donkere-kamer. We zijn weer de kinderen van vroeger, met groote oogen in het donker kijkend naar de plaatjes van de tooverlantaren. Maar zoo onbeweeglijk als toen de avonturen uit de geschiedenis van „Doornroosje” op het laken stonden, zoo snel verschuiven thans buiten de beelden, die wij door de coupéramen aanschouwen. ☼ Wat is een trein? Het is geen stalen karos meer, die mij tegen betaling van mijn reisbiljet ergens heen brengt. In zulk een nacht wordt een locomotief een droompaard. Een snuivende hengst met zenuwstrakke neusgaten en trillende flanken, glanzend in het witte maanlicht. Zoo gaan wij den nacht tegemoet. Een hooge, ijle kreet van het dier, dat ons rijdt. Dat dampend snelt langs de witte hoeven aan de glinsterende baan, de dubbele band waarmee wij de aarde omklonken hebben. Een wei, een open stuk vierkant land, velden met schoven. Dan wederom hoeven in de grijze klaarte van dit uur. Oranje zijn de vierkanten der ramen. Welke harten kloppen daarachter? Er is geen gemeenschap tusschen hen en ons. Niets verbindt ons lot dan dit ééne: te weten dat misschien van een van hen de gedachte uitgaat naar onzen trein, dit snelle ros Beyaert, dat in een strakken, denderenden galop, hoeven, weiden en wouden ver achter zich laat . . .

☼ Een rollende donder; de express schuift onder de

overkapping door een station binnen. Booglampen gloeien; een planetarium van kleine zonnen verstoort den milden toover, waarin de wagen en onze wil gebannen was. Deuren klappen: ik zie naar buiten; wij staan zij aan zij met een trein, die gaat vertrekken naar de landouwen, welke wij achter ons lieten. In een der wagons staat een meisje, dat zenuwachtig snikt. Haar schouders heffen zich in het bedroefde schokken van haar leed. Zij neemt afscheid van een jongen man. Hij tracht haar te troosten. Voor hoe lang zal het afscheid zijn? Het is een oneerbiedige bezigheid naar dit oneigen verdriet te kijken en het zou een banaliteit zijn den weemoed ervan te registreeren met de octaven van het vlot gebruikte „partir c'est mourir un peu”. ☼ De trein geneest van dit soort gemeenplaatsen. Hij is het beeld van het eeuwige afscheid. ☼ Nu herneemt hij zijn vaart en wij keeren weer in het blauwige duister van de coupé. ☼ Rechts van de spoorbaan, bode van een donker geheim, trekt de Rijn. Machtig stroomt dit water; het is een grootsche, gezwollen slagader, duister en vol bedwongen bloed. Het is een stroom, dien men nimmer stuiten kan. ☼ Tusschen onze slaapzware oogleden door zien wij Basel, de poort van Zwitserland, het grootste pension van Europa! Er is een wantrouwen in mij, een waakzaam verzet tegen de door de touristenreclame geijkte schoonheden van dit land, dat geen geschiedenis meer maakt, dan die van zijn hôtél-exploitatie. ☼ Ik weet dan nog niet. Straks, als de trein gaat klimmen, als hij tusschen de grijze flanken der bergen zijn weg omhoog vindt. ☼ Er gaat dan een trilling van behoedzame spanning door alle wagons. Behoedzaam, maar ontembaar neemt de trein de hellingen. Beneden ons glanzen de spiegels van het Vierwoudstedenmeer. De lucht, die wij inademen, wordt licht en prikkelend. Het is alsof er vele zuurstof-cylinders tegelijk worden openge-

draaid. Het dringt de longen binnen, het suist in de ooren, het openbaart het geheim waarom dit bergland het openbare sanatorium van het vasteland is. Wij naderen de toppen der bergen, die een krans van wolken om hun hoofd hebben. Een lichte neerslag druppelt tegen de ruiten, waait den wagen binnen. Ergens, hoog in de lucht, als een kleine witte wond, ontspringt een waterval aan den bergwand. Koninklijk stijgt de trein van plateau tot plateau. Wij schuiven het korte donker van kleine tunnels in, tot dat wij omwikkeld worden door het duister van de lange mollengang, die de Sint-Gotthard-tunnel heet. Wanneer de reiziger aan de andere zijde van de tunnel niet het monument zou zien, dat opgericht is ter eere van de gevallenen bij de doorboring van den Gotthard, dan zou niets hem herinneren aan het leed en de offers, die ook dit werk der civilisatie heeft gekost. Men kan daaraan denken zonder een gelegenheidsmedelijden. Men kan het zich bewust maken als een aandrift dit leven te zien als een herôiek avontuur, gebaseerd op het offer. ☼ Nu volgt een sinfonietta van klinkerheldere namen: Airolo, Bellinzona, Giubiasco, Lugano. Wij zijn in Italiaansch Zwitserland en zullen zonder schok of stoot het Italiaansche Rijk binnen schuiven. ☼ De zon staat stralend op de diep-blauwe grens-meren. Het zijn omgekeerde hemelkoepels, zoo zomersch-blauw als grondeloos. Witte zeilbooten scheren als laagvliegende meeuwen over hun rimpelloos oppervlak. ☼ De hitte teistert het zink van Chiasso's douane-kantoor. Wij, in de lauwe lucht van onzen coupé, wachten gelaten op het halve peleton, dat onze koffers komt doorzoeken. De douanier is een streng mensch. Het is een nog jonge man, in een burger-costuum van zeer goede snit. Twee van zijn militaire dienaren doorwoelen op zijn last onze bagage, speurend naar contra-bande. Aangezien deze handeling echter geen resulatat oplevert, gaat de aanvoerder tot mondeling verhoor over. Of wij „sigaretti” hadden, en wat dat daar beteekende? Hij wijst met nadrukkelijke gestrengheid naar een groote doos Zwaluw-lucifers. Ik antwoord naar waarheid, dat dit „alumetti” zijn. Hij vindt de hoeveelheid voor een reis naar Rome buitensporig of ducht wellicht, dat ik een vuurtje er mee zal maken! Wanneer ik hem de doos ter eventueele confiscatie aanbied, maakt hij evenwel een afwijzend gebaar. ☼ Milaan is de eerste groote stad op Italiaanschen bodem, dien wij aandoen. In de geschiedenis van het fascisme speelt zij een rol van beteekenis. Mussolini woonde er vóór de befaamde „marcia a Roma”, de marsch, die Italië in zijn macht bracht. ☼ Het station van Milaan is groot, maar niet grootsch. Het is vervelend half modern

en van een niet geslaagde, namaak-monumentali-teit. Het ligt ver buiten het centrum van de stad en haar beroemden dom. Wij hebben niet over zoo veel tijd te beschikken en stellen ons daarom tevreden met een anderen roem van deze stad: een côtelette à la Milanese. ☼ Onder de consumptie ervan bedenk ik, dat het voor de faam van onze vaderlandsche steden bevorderlijk zou zijn, dat men zich aldaar ook eens op de specialiseering in het bereiden van andere „etenswaardigheden” dan de bekende „Weesper moppen”, „Utrechtsche botersprits”, „Larensche dennekoeken” of „Maastrichtsche vlaaien” zou kunnen toeleggen, al moet ik bekennen, dat het Limburgsche nationale gebak eigenschappen in zich vereenigt, welke een hartiger bestanddeel van een dubbele bevrediging van maag en tong uitmaken, dan de broze thee-bijbehoorigheden welke ik daarvóór noemde! ☼ Wanneer een mijner lezers naar Rome wenscht te gaan, laat hij dan dit goed bedenken; men kan tot aan Milaan zeer wel derde klasse reizen. Vooral in Zwitserland zijn de rijtuigen gemakkelijk en aangenaam gestoffeerd. Maar van Milaan af is een derde klasse naar Rome een ware kwelling. Ook al verkeert Italië niet altijd in militairen mobilisatie-toestand, of al is er geen Gymnastisch Congres te Rome, in welk geval de wagons méér dan dubbel overladen zijn. Maar zelfs als men terug reist en er dus geen soldaten of gymnasten, slapend, zittend of hangend de treingangen versperren, de wagons overbevolken, dan nog schijnt het noodzakelijk de treinwagens zóó vol te laden met passagiers, dat alleen een eerste klasse-reiziger de zitgelegenheid krijgt waarop een reisbiljet recht geeft. ☼ Nu ik deze regels neerschrijf, bemerk ik in zeker opzicht ondankbaar te zijn. Niet tegenover de Italiaansche Spoorwegen. Want deze besturen ons lot niet. Maar wel ten opzichte van de gelukkige bestiering, die het mij toestond een buitengewoon interessante nachtelijke reis

DE RIJN BIJ KÖNIGSWINTER. OP DEN ACHTERGROND DE DRACHENFELS

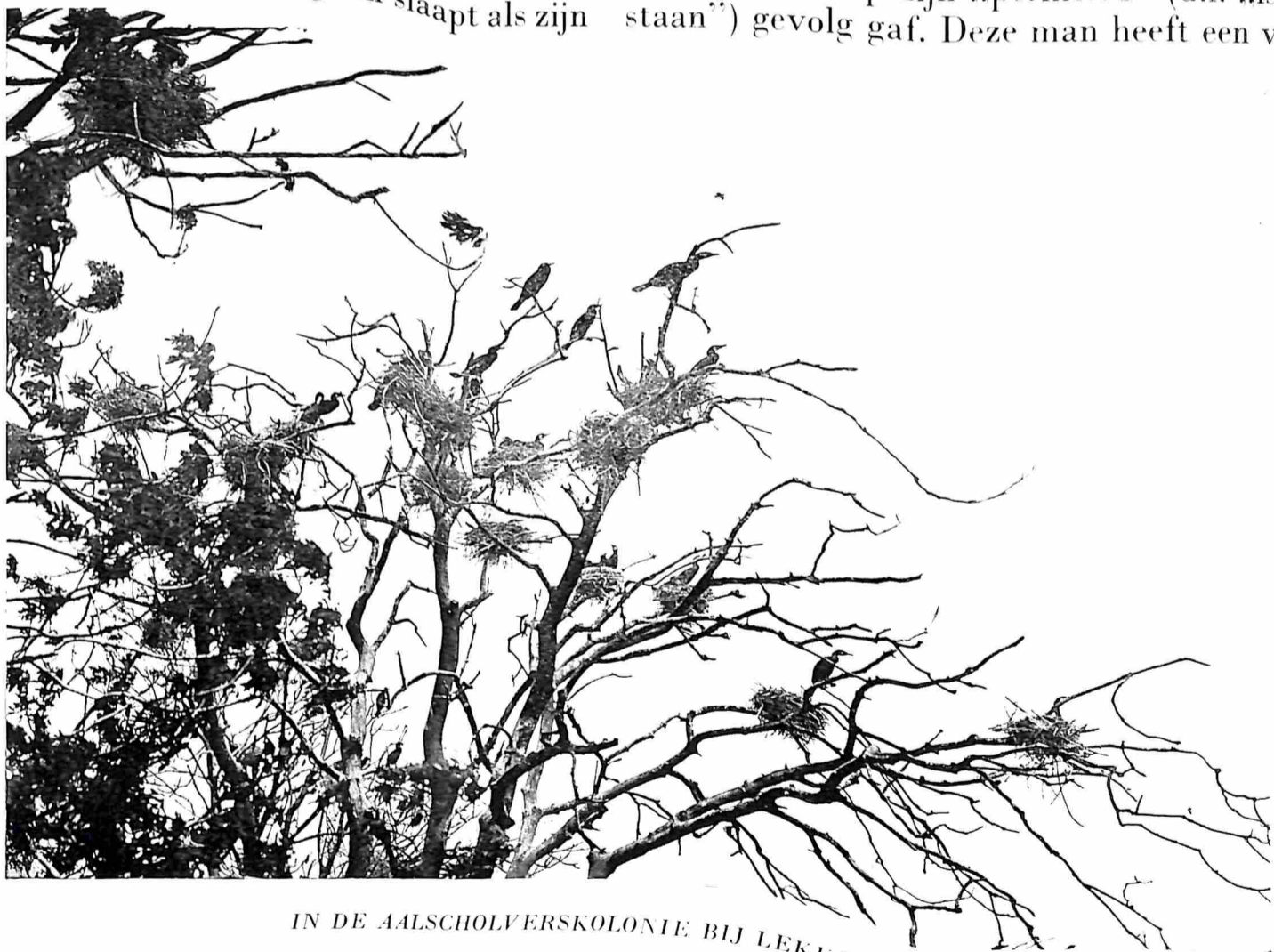
naar de Stad op de Zeven Heuvelen te maken. ☞ Er is gejuich aan het station; het klinkt uit vele jonge kelen. Er gaat een lichter soldaten weg, die bestemd is voor „Abissinnia”. Het koor der „eviva's klinkt tot aan de overkapping, die metaal nadreunt. De mannen zijn allen in een gedempt bladergroen uniform gestoken. Er zijn veel jongens van het land bij; boeren van de Po-vlakte. Wanneer het avondlijk uur vordert, leggen velen zich languit in de treingang. Aard-bruin is de kleur van hun gezicht. De huid glanst in het zachte elektrische licht. De mond valt half open; een soldaat slaapt naast zijn geweer. Een geweer dat zwijgt en slaapt als zijn

Foto Mr. E. Haverschmidt

AALSCHOLVER OP HET NEST

Zwart is de stalen loop; zwart als deman, waarop het eens zal mikken. ☞ De soldaat slaapt, hij heeft den rustigen diepen slaap van den man van het land. Hij beweegt zich nauw als verderop een kameraad, rood van de hitte, met hooge oogstliederen zingt van het land, dat ergens aan het snelle water van de Po moet liggen. Het is mooi, dit zingen. met het vlugge of langzame wegzinken in de halve tonen. Het is niet onverdeeld vrolijk; het is doorweven van een huiverzachte melancholie. Het is een dansmelodie; de zanger beweegt zijn bovenlichaam

IN DE AALSCHOLVERS-KOLONIE BIJ LEKKERKERK

voor het vaderland. want, nietwaar, Signor. „tutti tutti per Patria!”

in een wiegelende deining. Dan slaat hij de handpalmen tegen elkaar. Zijn oogen stralen. Gisteren was hij nog samen met zijn Giulia onder het zomersche loof der „dorps„trattoria”. Op den laatsten avond

voor zijn vertrek. Hij lacht overmoedig bij de herinnering daar aan. Abissinnia is de wereld niet uit.... één zal hij terugkomen. Daar word ik gewikkeld in een uitvoerig gesprek met een soldaat, die een vrijwilliger blijkt te zijn. Hij is op een merkwaardige manier getroffen door de manier

waarop ik, toen hij mij in de propvolle gang wenschte te passeeren, op zijn „permesso” (d.i. „is het toegestaan”) gevolg gaf. Deze man heeft een verbond ge-

sloten met enkele liters „vino rosso”. De Chiantizit hem nog paars in zijn mondhoeken. „Alle heb ik opgeofferd voor het vaderland”, vertelthij. Hij had eens een auto vrachtdienst tusschen Cremona en Piadena. Maar ook dat offer werd gebrach

(Wordt vervolgd)

AALSCHOLVERS

DOOR KO ZWEERES

HEEL vroeg in het voorjaar, als de natuur nog nauwelijks uit haar langen winterslaap ontwaakt is, begint het leven in de aalscholvestad reeds. Een aantal vogels heeft den langen, kouden winter in de kooi doorgebracht, andere, en dit zijn meest de jonge dieren, hebben de verre reis naar het warmere Zuiden gemaakt. Maar zoo omstreeks half Februari heerscht er een leven en drukte van belang. ☼ Met veel gepronk en strijkages maken de mannetjes den wijfjes het hof. Kop en hals worden

Foto Jan P. Stribos

JONGE AALSCHOLVERS

in de zonderlingste standen gedraaid, waarbij allerlei kolderende geluiden worden uitgestoot. Heeft eindelijk de paring plaats gehad, dan liggen er spoedig vier of vijf groenachtige, ovale en in verhouding tot den vogel vrij kleine eieren in het groote takkennest. ☼ Nu wordt het wat rustiger in de kolonie. Het eentonige broeden neemt een aanvang, een werkje, waarbij het mannetje het wijfje trouw aflost. Dit broeden is lang geen pretje, want hoewel het inmiddels reeds half Maart geworden is, kan het nog vinnig koud zijn. Na vier lange weken breken dan eindelijk de eischalen en een slap, foeileelijk aalscholverjong kijkt voor het eerst met verbaasde oogen de wijde wereld in. ☼ Af en aan vliegen nu de oude vogels, om de vraatzucht van de altijd hongerige jongen te bevredigen. In den wijden omtrek stroopen zij de wateren af, een ergernis voor de beroepsvisschers, die in hen, ten onrechte, gevaarlijke concurrenten zien. ☼ Slap en bewegingloos liggen de vaatdoekachtige jongen in het groote nest, dat zacht gewiegd wordt op den lentewind. Daar komt een der ouden aansuizen. Een- of tweemaal cirkelt hij boven het kooimeer, dan strijkt hij op het nest neer. Dadelijk zijn de jongen een en al actie. Luid piepend heffen zij de koppen naar den ouden vogel op, die bij dit alles schijnbaar heel verbaasd zit toe te kijken. Dan begint hij echter opeens te kokhalzen, terwijl hij de hals in allerlei bochten wringt en plotseling zien we den kop van het jong geheel in het wijde keelgat van den oude verdwijnen, alsof deze zijn eigen jong zal opslokken. ☼ Zoodra het maaltje visch overgeheveld is, komt de kop van het jong weer te voorschijn. Even blijven de jongen bedelen, doch als zij bemerken, dat succes uitblijft, staken zij spoedig hun gekrijsch. ☼ Als we wat later in den tijd komen,

zijn de meeste vogels reeds aan een tweede broedsel toe. De jongen van het eerste broedsel scharrelen dan nog steeds onder de nesten rond, om met de halftamme kooieenden naar de visch te zoeken, die de ouden uit de nesten laten vallen. En dat is heel wat. Groote stukken visch, baars en blei en soms heele palingen liggen op den met een dikke laag kalkwitte uitwerpselen bedekten grond. ☼ Steeds zijn er een aantal van die jonge vogels op en langs het kooimeer aan te treffen. Vaak nam ik uit de schuilhut waar, hoe zij door de ouden nog op het kooimeer gevoerd werden. Hun jeugdkleed verschilt nogal wat van dat der volwassen vogels, zoodat we hen gemakkelijk kunnen herkennen: de buikzijde is bijna wit, de rugzijde grijsbruin en bovendien missen zij de witte vlekken aan kop en dij, die de oude vogels in het prachtkleed sieren. Meestal zwemmen zij wat rond op het meer, of zitten zich op de half boven water uitstekende boomtakken langs den kant te zonnen. ☼ De kolonie te Lekkerkerk is wel de grootste in ons land. Hoewel zij achteruit gaat — we zullen straks zien waarom — schat ik de bevolking dit jaar toch zeker op achthonderd paren. Als men nu rekent, dat een paartje elk jaar twee of drie broedsels grootbrengt, dan is het duidelijk, dat deze dieren jaarlijks een enorme hoeveelheid visch verorberen. ☼ Dit sluit echter volstrekt niet in, dat de

vischstand hierdoor in gevaar zou komen. Integendeel! Want evenals iedereen, zijn ook deze gevleugelde visschers op hun gemak gesteld. In de eerste plaats pikken zij er dus die visschen uit, die door een of andere ziekte zijn aangetast, en daardoor minder snel in hun bewegingen zijn, zoodat zij derhalve een natuurlijke gezondheidspolitie vormen, die zorgt voor een gezonden vischstand. ☼ Slaat men bovendien de hoeveelheid visch, die de schollevaarders jaarlijks verorberen, om over de oppervlakte, die zij op hun strooptochten bestrijken — en die is niet gering — dan ziet men, dat de zaak veel minder erg is, dan zij aanvankelijk leek. ☼ Met dat al ondervindt de kooiker der eendenkooi, waarin zij nestelen, vrij veel last van de zwarte lawaaimakers. In de eerste plaats is het onder de nesten een vieze boel door den vischafval, de doode vogels en de uitwerpselen, die er zich jaar in jaar uit oopenhoopen. Ook de boomen, waarin

de schollewaars nestelen, zijn geheel met een dikke laag kalkwitte uitwerpselen bedekt en de eene boom na de andere sterft af en stort in het kooimeer. ☼ Een goede eendenkooi moet echter omringd zijn door hoogopgaand bosch, opdat het kooimeer de door de eenden verlangde rust en veiligheid biedt. Door het vernielen van deze boomen berooven de aalscholvers dus niet alleen zichzelf van geschikte nestgelegenheden, doch ze richten bovendien veel schade aan. ☼ Veertig jaar geleden ging de kooi nog geheel schuil in hoog geboomte. Toen kwamen de schollewaars en thans resten nog slechts enkele kwijnende boomgroepen. Binnen afzienbaren tijd zullen de vogels dan ook een andere verblijfplaats moeten zoeken. ☼ Bovendien heeft de kooiker veel last van de overwinterende vogels, die door hun lawaai de eenden veront-rusten en deze ook alarmeeren, doordat zij, in de boomen gezeten, den kooiker eerder zien naderen. ☼ Het is dan ook geen wonder, dat de vorige eigenaar der kooi de schollewaars te vuur en te zwaard vervolgde. De tegenwoordige kooiker berust echter in de zaak, want het valt niet mee, de taaie rakkers uit te roeien. Wat voor hen een geluk is. ☼ Eind Augustus zijn de meeste jongen vliegvlug. Die van het eerste broedsel, welke in Maart of April geboren werden, zwerven dan reeds overal rond. We treffen hen aan op de uitgestrekte slikken van de Waddenzee en op de breede, Zeeuwsche stroomen. Weldra zullen zij de verre reis naar warmere gewesten ondernemen. Daar, aan de monding van de Rhône en verder nog, in het sub-tropische Tunis, zullen zij den winter doorbrengen. Maar eens zullen zij terugkeeren, om ons te vertellen, dat het weer Lente worden gaat.

Bij de primitieve volkeren van Russisch-Azië

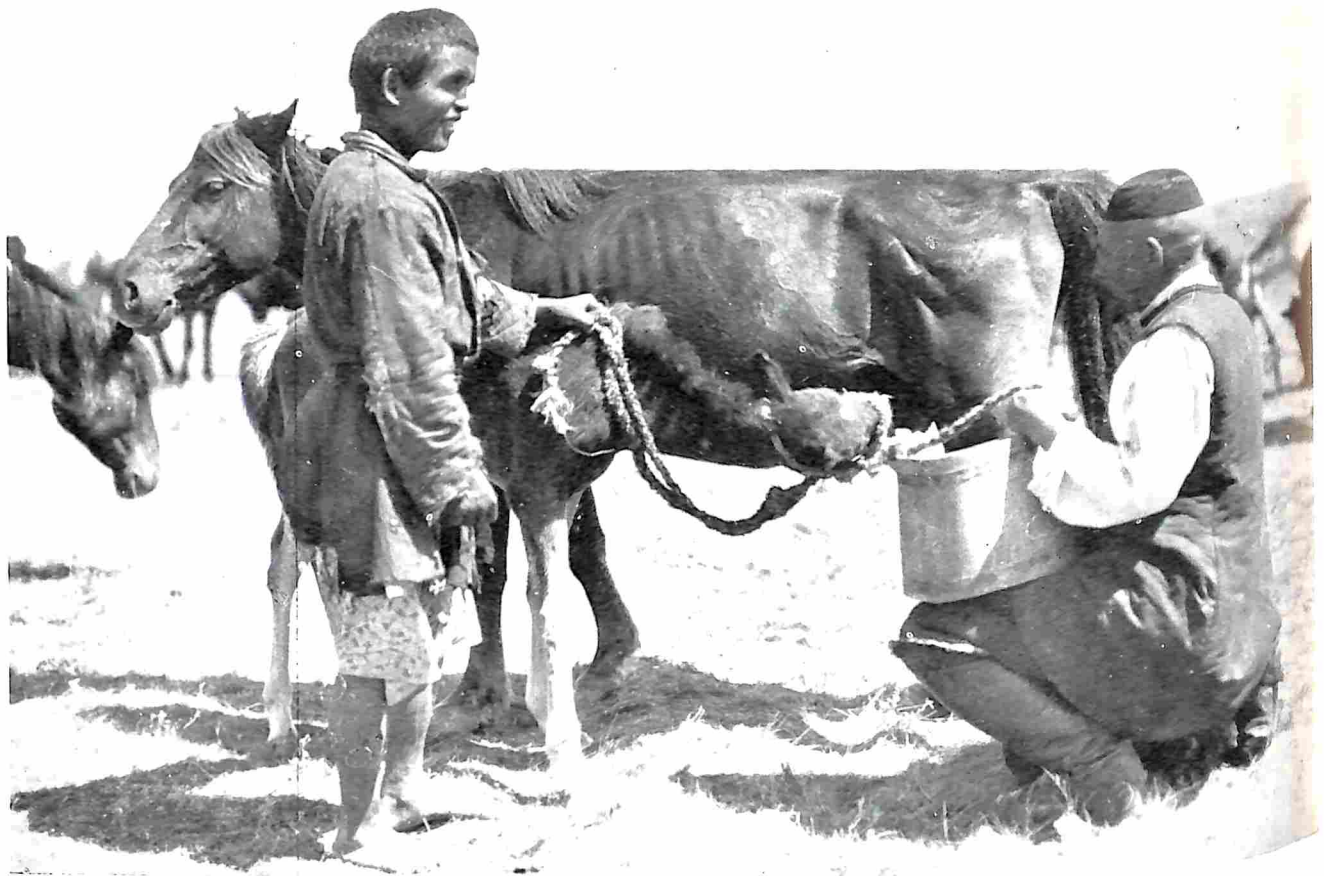
DOOR KURT LUBINSKI } I. IN STAD EN STEPPE DER KIRGIEZEN

DE Kirgiezen-republiek Kazakstan in het Zuiden van Siberië bergt tal van merkwaardigheden. De „Turksib”, de spoorweg van Siberië naar Turkestan, die de Engelschen groote zorgen baart, heeft hier haar uitgangspunt; in de steppe wonen Kirgiezen, die zich nimmer veel om Allah en slechts zelden om de regeering bekommerd hebben; in de hoofdstad Alma Ata heeft Trotzki zijn eersten verbannings-tijd doorgebracht. De trein, waarin wij zaten, bracht ons naar de noordelijkste gouvernementsstad der Kirgiezenrepubliek, Semipalatinsk. ☼ Om het precies te zeggen: wij lagen meestal op een der houten britsen, die in drie verdiepingen het meubilair der Siberische „har-

KIRGIEZEN AAN HET DINGEN OVER EEN PAAR RIJLAARZEN

debankenklasse” uitmaakten. Een andere verbinding was er niet. Met onze dekens en jassen hadden wij ons kwartier comfortabel gemaakt, maar het was zóó warm, dat de negen-en-dertig reizigers in onzen wagen letterlijk queue maakten, om aan het raam in de gang een oogenblik iets van den koelen wind op te vangen. Gelukkig ontbrak het ons niet aan amusante tusschenvoervallen. Te Ust Tapmenka kwartierde zich met de daar te lande gebruikelijk handbagage, met zakken en kisten, een boerin beneden mijn vrouw in. Zij leed aan jicht en reisde naar een Kirgisch modderbad. ☼ Eerst nam zij hartroerend afscheid van haar begeleiders: „Luba, Lubinka, o Goga, Goguschka, doswidanje, mijn suikerpoppetje”. En tot wij den volgenden morgen te Semipalatinsk aankwamen, hoorden wij haar nu en dan die woorden herhalen. Wij hadden snel onderdak gevonden in een der vroegere koopmanshuizen, die met hun roode pannen daken de straten flankeerden. Het onze was in een logement veranderd. Een krakende houten trap leidde naar de logeervertrekken, zolderkamertjes met wankle meubelen. Aan den wand hing, zooals overal bij de Siberische boeren het geval is, de oemuwalnik, een blikken bak.

DE MERRIES WORDEN GEMOLKEN

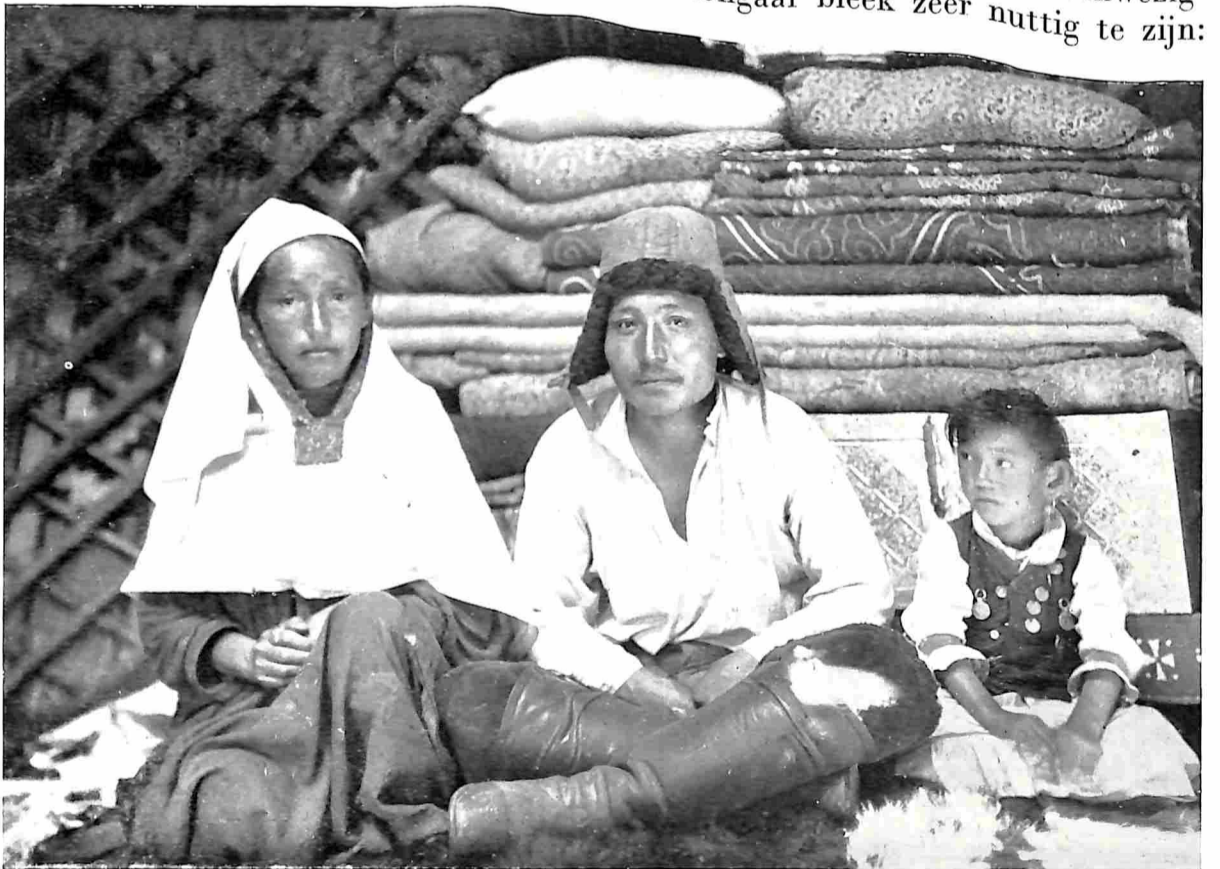
met inden bodem een lange, conisch gedraaide stift. Drukt men deze naar boven, dan stroomt het water uit den bak, laat men de stift los, dan sluit hij terstond de opening af. Maar om me behoorlijk te kunnen wasschen, gaf ik de voorkeur aan de dichtsbijzijnde beek, want het straatstof wervelde in zuilen tusschen de huizen door. Slechts de avond bracht wat verfrissing, waarvan wij profiteerden in een volkspark met tenten, met schouwburgvoorstelling door Russische spelers, met schiettenten en banken in het groen. Semipalatinsk is een stad, die meegaat met de voortschrijdende cultuur. Daar is in de eerste plaats de met steenen geplaveide hoofdstraat. Gras groeit er tusschen het plaveisel. Slechts enkele auto's zijn er, om er gebruik van te maken. De Kirgiezen laten hun wagentjes liever aan weerszijden van de straat door het zand rijden, daar hun paarden niet beslagen zijn. Aldus schijnt voorloopig alles meer in tegenstelling tot elkaar, dan in een overgangsstadium. Zie ook de lange rijen bedachtzaam langstappende beladen kameelen. Wij zijn in den Oriënt, want die begint, waar de karavanen voortschrijden.

De Kirgiezen met hun baarden, die hun gezicht met de spleetogen een schrikwekkend uiterlijk geven, zien er met hun zware, opwaarts gekromde ruitlerzen en dikke gewatteerde jassen nog steeds uit als Hunnen, maar zijn de gastvrijheid en goedhartigheid in eigen persoon. Het komt voor, dat zij hun stukje land overlaten aan arme geïmmigreerde Russen, om het te bebouwen, zonder later naar hun aandeel te vragen. De in de stad wonenden echter hebben met het overnemen van westersche beschavingsuitingen hun onbevangenheid ingeboet. Gedurende de eerste uren van ons verblijf begingen wij in alle onschuld de tactische fout, de inboorlingen gewoon „Kirgiezen” te noemen. De Kirgiezen, die ten tijde van het tsaristische régime nogal eens onderdrukt werden, noemen zich tegenwoordig Kasaken, d. w. z. „Vrijen”. Het woord Kirgiezen, dat wij aanvankelijk gebruikten, wordt met het oog op de daaraan verbonden onaangename herinneringen liever vermeden. Te Semipalatinsk was een vroeger Oostenrijksche Hongaar politie-officier. Zijn revolutionaire loopbaan had

EEN KIRGIEZENTENT

hem hierheen gedreven. Hij kwam als krijgsgevangene naar Siberië en werd in den burgeroorlog commandant eener afdeeling bereden Kirgiezen in de Roode Armee. Deze man met zijn blonde snor en zijn onberispelijke kavaliermanieren — „Hab die Ehr” en „Wünsch den Herrschaften angenehme Ruh” — was in het Kirgiesche Kazakstan onze gids. Hij was onze begeleider en evenals mijn vrouw, hoedde ik mij er wel voor, mij over zijn verdere functies uit te laten. Wij waren veel te blij, dat hij zijn ambt op zoo aangename en voorkomende wijze uitoefende. 's Morgens om half zes verlieten wij de „Stad der zeven Semipalatinsk. Wij hadden ons ervan vergewist, waar wij buiten de stad, in de steppe, nomadiseerende Kirgiezen ontmoeten zouden. Zuidwaarts, had men ons gezegd. En nu hobbelden onze beide wagentjes — manden, die op wielen en ijzeren stangen gezet waren — krakend en schuddend de stad uit, zoodat de inzittenden behoorlijk wakker bleven. De aanwezigheid van onzen Hongaar bleek zeer nuttig te zijn:

DE BEZITTER VAN 500 MELKGEVENDE MERRIES, EEN IN DE STEPPEN ZWERVENDE KIRGIES. DE WOLLEN DEKENS EN KISTEN ACHTER HEM VORMEN EEN DEEL VAN ZIJN VERMOGEN

zijn witte, van verre zichtbare uniformjas ruimde automatisch de eerste moeilijkheden uit den weg. Tweemaal moesten wij met een pont over den Irtisj, tweemaal drongen ruiters, kameelen, spannen ossen in eindeloze rijen naar den oever omlaag. Wij stonden daar misschien nog, als de Hongaar er niet voor gezorgd had, dat wij den voorrang kregen, die anders slechts aan de brandweer toekomt. In galop vlogen onze paarden over de vrije baan. ☼ De ponten waren drijvende dorpen. Binnen weinige minuten waren wij als vanzelf over de marktprijzen van schapen en hoenders even goed ingelicht, als over de verre plaats van bestemming van elken kameelwagen. Op den anderen oever loopen de karavaanwegen wijd uiteen. De steppe en de eenzaamheid beginnen. Niet-tegenstaande alle goede raadgevingen wist eigenlijk niemand van ons, of wij in de goede richting reden.

De zon had intusschen tropische kracht gekregen en zond haar vijfenveertig graden met onfeilbare zekerheid naar ons omlaag. Want in de zomermaanden slaat de spreekwoordelijke Sibेरische koude hier om tot het andere uiterste. ☼ Het beste was, dat wij begonnen met koers te zetten naar de winterkwartieren der Kirgiezen. Mogelijk, dat daar enkelen achtergebleven waren. De koetsiers wisten deze te vinden en zetten er een drafje in. Tusschen heuvels duiken leemen hutten op. Geen levende ziel te bekennen. Na wat geroep verschijnt eindelijk toch een stokoud mannetje, met wien aanvankelijk alle gesprek onmogelijk is. Zoowel wat ons betreft, omdat het Kirgisch uit den tandeloozen mond

zelfs voor onzen koetsier onverstaanbaar is, als voor den ouden man, omdat hij bijna stokdoof is. Hij krabde zich grijnzend in zijn witten baard, tot een van ons het verlossende woord brulde: „Koemys — paardemelk!” ☼ De oude had het begrepen. Met sukkelpasjes liep hij naar een heuvel en wees zuidwaarts de steppe in. Wij konden verder rijden. In het winterdorp was weinig aanleiding tot langer oponthoud. Op de eigenaardige kerkhofwanden uit leem, die er met hun spitse hoektorentjes uitzagen als vervallen Babylonische kunstwerken, nestelden duiven: een magere dromedaris begeleidde zijn huppelend pasgeboren jong op de eerste wandeling. Het grijsgroen der steppe, de staalblauwe hemel en de hitte bleven hetzelfde. Wij bezaten onze ziel in lijdzaamheid en spraken niet veel. Op zulke oogenblikken, op zoek naar een onzichtbaar doel in de verte, geraken alle reisgezellen in een pijnlijke spanning, die geen geanimeerd gesprek toelaat. ☼ Ieder van ons tuurde scherp voor zich uit in de verte. Opeens kreeg de horizon als 't ware een kleine bult, en nog een, en nog veel meer. In een oogwenk was de verre kijker

voor den dag gehaald, het gesprek was weer algemeen en opgewekt schatten we den afstand, waarin men zich licht vergist in de klare steppenlucht. Die vele bulten waren joerten. Kirgiezententen. Een kleine twee uur laten hadden wij ons doel bereikt. ☼ Langzamerhand werd het overal levendig. Eigenaardige, stervormige beweeglijke lichamen, die wij thans van de hoogte bemerkten, ontpopten zich nu als kudden paarden. Gekweld door de zon stonden alle dieren, de hoofden naar het middelpunt gedrongen, in een cirkel en zwaaiden met de lange staarten. Elke kudde houdt zich zorgvuldig op een afstand van de andere. Wanneer wij naderen, jaagt juist de aanvoerende hengst van een kudde een hinnikenden overlooper uit een naburigen troep terug naar de plaats waar hij hoort. ☼ De Kirgiezensteppe leidt de dieren op tot zelfstandigheid. De hengsten zorgen

voor orde, waken in zekeren zin over het wel en wee van de kudde en jaagen met hun hoeven de maraudeerende wolven op de vlucht. Dikwijls echter komt hulp te laat: het eerste veulen dat wij zagen, toen wij nu — langzaam, om de dieren niet te verontrusten — tusschen de kudden door laveerden, lag jammerend op den grond. Met achterwaarts gebogen kop likte het moeizaam een bloedende, gapende wonde aan de dij. De wolf, die zich niet van den geheelen buit meester kon maken, is toch met een hap weggelopen. ☼ Vlak voor de ronde joerten stappen wij uit. De Kirgiezen komen bukkend uit de tenten en geven ons de hand. Terwijl kin-

Foto van Tubergen

PAPAVER ALPINUM, HET DWERGPAPAVERTEJE

deren nieuwsgierig in ons rijtuigje klauteren, noodigt men ons uit een der tenten binnen te gaan, die, vervaardigd uit een geraamte van takken, met daarover zijwaarts gelegde rietmatten en een vilten deken, de zomerwoning der Nomaden en tegelijk sinds ontelbare eeuwen het middelpunt vormen van een merriemelkerij. ☼ In de tent staan op elkaar gestapeld de met blik beslagen kisten met hun inhoud van zorgvuldig opgevouwen doeken, kostbare tapijten, erfstukken van geslachten herdieren die tot dusver door geen nivelleerende sowjet-wet gegrepen waren. ☼ Het aantal paarden, dat rondom de joerten weidde, schatte ik op vijfhonderd stuks. ☼ In den laatsten tijd zijn er berichten van groote nooddrift uit de Kirgiezensteppe tot de buitenwereld doorgedrongen. Ik leg die aldus uit, dat de kudden paarden in den tusschentijd voor een groot deel ten behoeve van den staat opgevorderd zijn. ☼ De heer des huizes was een Kirgies, wiens lichaamsafmetingen door de zware, met viltlagen gevoerde laarzen en door de kleine bonte muts op zijn hoofd zonderling gewijzigd waren aan een gemeenschappelijk touw in een scher-

Foto van Lubergen

PAPAVER ORIENTALE DAZZLER

pen hoek bij elkaar vastgebonden hetgeen voldoende was om de vrij in de steppe weidende merries in de buurt te houden. Juist kwamen twee mannen van de aangrenzende kudde huiswaarts gereden, die een ongevoon schouwspel boden: in hun lange vilten jassen, met gekleurde, bontomzoomde mutsen op, zaten zij samen op een klein steppepaard; de eene hield vóór zich een groote, met melk gevulde glazen flesch, die hij onder het rijden op de knie steunde. (*Wordt vervolgd*)

DAVID EN GOLIATH ONDER DE PAPAVERS

DOOR L. SPRUIT

EIGENLIJK gaat deze vergelijking alléén op wat de grootte-verhouding aangaat; maar van een overwinning van de kleinste op de grootste partij is in dit geval geen sprake. Beide, de heel groote en de heel kleine Papaver, zijn even mooi en ieder op z'n plaats even onontbeerlijk in onze tuinen. — Papaver orientale — de reus van de twee — wordt gemakkelijk een meter hoog. In Perzië en Armenië komt hij in het wild voor. De type-vorm is rood, maar tegenwoordig bestaan er, door selectie, allerlei schakeeringen oranje en rose in, karmijn, steenrood, scharlaken, en ook wit. Het is een van de allermooiste vaste planten voor den tuin en in den voorzomer vormt zij er het middelpunt van met haar bloemen in laaiende kleuren. Bij voorkeur zullen we zoo'n plant niet gaan plunderen, maar als we er snijbloemen van willen nemen, dan moeten we in ieder geval zorgen dat de knoppen nog maar even opengesprongen zijn als we ze snijden. De planten breiden zich ont-

zaglijk uit en hebben daarom ruimte noodig — en met hun groote losse bloemen en lange stengels kunnen ze niet te best wind verdragen, dus beschut moeten ze staan, en verder vragen ze zon en voedzamen grond. De foto toont de nieuwigheid Dazzler met zalmkleurig-oranjerode bloemen. Er zijn anders nog heel wat meer tinten en de grootte der bloem varieert ook nogal, al is de kleinste van deze reuzen-Papavers altijd nog heel groot. We hebben dus de keus uit een rij kleuren, waarbij er zeker wel een is, die in het kleurgamma van onzen tuin past. — ☞ En nu het kleinste Papavertje: *P. alpinum* (15 cm hoog). Een Alpenplantje, de naam zegt het al. Winterhard, sterk en een liefhebber van zon. We zetten het beschut, alweer om het verwaaien van de bloempjes tegen te gaan, en draineeren den grond goed. Aanbeveling verdient het, er bovendien nog wat kalkpuin door te mengen. *Papaver alpinum* is inheemsch in Savoye, het oostelijk deel van Oostenrijk en de Apennijnen. Alle denkbare tinten rose, oranje en steenrood komen erin voor, maar vuurrood niet. Wit wél, en ook licht- en donkergeel. Alleraardigst staan groote toefen *Papaver alpinum* in gemengde kleuren in onzen rotstuint. Een bijzonder fijne variant op de gewone alpine is *P. alpinum laciniatum*, met gekartelde bloemblaadjes.

„Oan 't kleine revierke”

DE vorige generatie kende Cremer's novellen, die vertelden van het Betuwsche volksleven, van de poëzie, maar ook van den harden strijd om het dagelijksch brood, van diepgeworteld geloof, maar ook van ver-gaand bijgeloof. Ze droegen veel bij tot het bekendheid geven aan deze mooie landstreek, maar toch, bekend genoeg is dit schilderachtig plekje grond nog lang niet. — Ja, in het vroege voorjaar, dan komen van heinde en ver de enkeling en de massa om de groote bruidsbouquet te aanschouwen, om te genieten van de sneeuw witte en rose pracht der bloeiende vruchtboomen. — Ook komen vele vreemdelingen in de periode daarna, wanneer de warmgestoofde, sappige kersen in overweldigende hoeveelheden dieproudglanzend lokken tusschen het groen der bladeren: de paar weken, waarin de boomgaarden van het eerste ochtendkrieken af tot na zonsondergang vol leven en beweging gehouden worden met ratels, ketelmuziek, schoten-met-los-kruit¹⁾, afgewisseld door de meest onmenselijke geluiden, die een menselijke keel maar kan voortbrengen en met den kennelijken opzet spreeuwen en andere op de malsche vrucht beluste vogels in hun vernielende snoepzucht te verschrikken en op de vlucht te jagen. ☞ Maar wanneer hier en daar een bruin blad tusschen de groene zich vertoont als voorbode van den naderenden herfst, wanneer elders de heide bloeit, een groote schare vacatiegangers de tjokvolle badplaatsen bevolkt of verkoeling zoekt aan de blauwe meren in de bergen, dan is het land van „het kleine revierke” niet bezocht en tóch zoo mooi! Dan hangt in de bijkans nazomersch-warme dagen met de lichtnevelige, met herfstdraden getooide ochtenden — die zulke prachtige verschietsen geven — een welda-

1) De laatste paar jaren uit een oogpunt van bezuiniging al in vele boomgaarden door een bel-systeem vervangen.

dige rust over de velden met de volle gouden korenaren en paarse klaver, over de weiden waar het vee droomerig kauwend de schaduw zoekt en in de boomgaarden, waar de zware takken met de weldra rijpe appels en peren gestut moeten worden . . . ☼ Op zoo'n warmen, zonnigen middag stappen we recht aan op den zilverig glinsterenden stroom, de Linge, hier en daar aan het oog onttrokken door het recht-opstaande riet en het dichte griendhout. „De boas is in het Gemier”, vertelt de vrouw van den schuitjesverhuurder, ons verwijzende naar het kleine boomgaardje met dien wonderlijken naam aan den wallekant. Inderdaad vinden we daar den baas druk bezig zijn volle pruimeboomen te schudden, daarbij ijverig geholpen door zijn vijfjarig Keeske, dien Hieronymus van Alphen om 's jongskes duidelijk zichtbare liefde voor de goudgele, sappige vrucht, zeker „Jantje” genoemd zou hebben . . . ! ☼ De „Karper” ligt ge-

reed, een beetje log — een Amsterdammer noemt dat een piere-megoggel — maar in zijn breedte èrg betrouwbaar! Heerlijk koel is het op het water en haast windstil. De heele natuur schijnt haar siëstate houden. Zacht plassen de rieten in het even opspattende

water, terwijl de dollen regelmatig meeknoersen. Overigens wordt de weldoende stilte slechts verbroken door het kort-snijdend geluid van een zeis, die ergens, vèr-weg, gescherpt wordt en een hond op een hofstede, die zijn waakzaamheid toont. ☼ Haast bewegingloos drijven de waterlelies op haar groote bladeren en ook wij laten ons stroom-mee telkens eens drijven, alleen in de vele bochten even het roer hanteerend. Langs de oevers, half verscholen in het riet, bloeien de purperen toortsen, de kruizemunt, het pijlkruid en de waterviolier. Een koe staat ons, herkauwend, met groote lodderoogen aan te staren, te loom haast om de vliegen af te slaan, die, ongevoelig voor de warmte, volharden in haar aanvallen. Een paar Kieviten huppelen snel achter elkaar door het weiland, telkens benauwd piepend. Is het een verschil van meening of een gezellig praatje? ☼ Even is „stuurmanskunst” noodig om de boot met een breede bocht om een jeugdig visschertje te zwenken. „Bijten ze nogal?” „Neeë”, knikt hij mismoe-dig, „oaltemoal spul voor de kat”. In het water schieten de stekeltjes en voortjes lustig rond en bij het zien van al dat kleingoed begrijpen we die klacht. De tuintjes aan den wallekant gelijken één symphonie

„OAN 'T KLEINE REVIERKE.” DE LINGE BIJ HET ENSPIJKSCHE VEER

van kleuren, nu de bloemenpracht op haar schoonst is. „Wat een prachtige dahlia's”, bewonderen we een paar bijzonder mooie exemplaren en de oude boer, die zijn grasveldje er omheen aan het maaien is, houdt even op, schuift zijn pruim tabak naar de andere zijde en zegt dan bedachtzaam: „Joa, die blümkes, da's om zoo te zeggen de liefhebberij van moederdevrouw, die is doar meroakels brieschend op”. ☼ We komen nu langs de suikerfabriek, waar de kraan de kalksteen uit het schip lost, de voorbe-reidende werkzaamheden voor de aanstaande campagne! Maar mooier dan de fabrieksschoorsteen is toch het gindsche kerktorentje tegen den donkeren achtergrond van het bosch van Mariënwaard. Nog vele schilderachtige bochten liggen vóór ons, maar als in de verte de Trichtsche torenklok vier uur slaat, besluiten we den steven te wenden. Als de „Karper” weer op zijn plaats is aangelegd en de

verdere te rugtocht te voet aanvangt, biedt de baas ons met gulle vrijgeveheid een zak pruimen „voor onderweg!”

S. G. S.

Buiten gevecht

(Slot van
bladz. 483)

„WAAROM rijdtuniet?” vraagt de oudste pikeur, als hij me dag in dag uit in

den stal ziet rondloopen „in civiel”. ☼ Ik haal de schouders op. ☼ „Och . . . .” het zegt me niets. ☼ Een enkele maal ga ik mee met kennissen, om geen spelbreekster te zijn. Maar het is niet het ware. Een oogenblik kan je met geweld van je afzetten, wat je telkens weer bekruipt, vergeten doe je niet, waarom je nu dit paard rijdt en morgen dat. Tot eindelijk het verlossende woord gesproken wordt: „Nu hebben we het ergste gehad, nu zal hij gauw beter zijn”. ☼ „En reken er dan maar op”, zegt de pikeur, als hij den dokter over de plaats heeft zien weg gaan. „reken er op, dat we dan een paar gezellige dagen met hem zullen beleven. Aan het werk zetten kan je hem niet dadelijk, want hij mag dat been nog niet inspannen. Hij zit goed in het voer, heeft — hoeveel weken nu al? — geen stap beweging gehad, hij zal zoo jolig zijn als een jonge geit. Nou, dat is dan weer eens anders dan gewoon. Ik zou maar een fleschje gluton koopen. Of nee, meubelmakerslijm is beter. Om op het zadel te smeren, weet u”. ☼ Nu kan ik weer lachen.